

Barbara Kołodziej

Ogólnopolska konferencja
"Nowoczesne technologie w
edytorstwie", Katowice, 8 maja 2014
r.

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 185-188

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
„NOWOCZESNE TECHNOLOGIE W EDYTORSTWIE”
KATOWICE, 8 MAJA 2014 R.**

W dniu 8 maja 2014 r. w Katowicach odbyła się w siedzibie Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINiBA) ogólnopolska konferencja poświęcona problematyce nowoczesnych technologii w edytorstwie. Współorganizatorami wydarzenia oprócz Centrum, były także: Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego oraz Koło Naukowe Bibliotekoznawców przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Przybyłych gości powitały oraz przedstawienia sylwetek poszczególnych prelegentów dokonały Agnieszka Bajor – opiekun Koła Naukowego IBiIN UŚ oraz Jadwiga Witek – rzecznik prasowy CINiBA. Problematykę konferencji oraz poszczególne bloki tematyczne szczegółowo przedstawiła Małgorzata Waga – Pełnomocnik Dyrektora Centrum ds. Jakości Usług. Poruszane tematy i sposób ich przedstawienia zachęciły słuchaczy do czynnego włączenia się w dyskusję – do poszukiwań odpowiedzi na pytania o kondycję współczesnej książki, która jest nie tylko towarem, ale również nośnikiem doznań artystycznych. Konferencja miała dostarczyć impulsu do przygotowania się na zmiany technologiczne coraz intensywniej wkraczające do bibliotek różnych typów. Zainteresowanie spotkaniem z pewnością zaowocuje wymianą doświadczeń i nawiązaniem nowych kontaktów. Umożliwi zdobycie wiedzy i wykorzystanie jej w sposób praktyczny w codziennej działalności bibliotecznej.

Konferencja „Nowoczesne technologie w edytorstwie” składała się z dwóch części – teoretycznej i praktycznej. W części teoretycznej przygotowano wystąpienia sześciu prelegentów, natomiast część praktyczna obejmowała warsztaty ujęte w trzy bloki tematyczne. Każdy z uczestników miał możliwość wzięcia udziału w dwóch wybranych przez siebie warszta-

tach. Kończyła konferencję prezentacją zbiorów CINIbA, a także zwiedzanie pomieszczeń budynku biblioteki, który otrzymał wiele prestiżowych nagród w zakresie architektury.

Pierwsze wystąpienie *Książka elektroniczna – wyzwanie nie tylko dla wydawcy* Agnieszki Łakomy (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej UŚ) było wprowadzeniem do tematyki książki elektronicznej. Poświęcone zostało zdefiniowaniu pojęcia książki elektronicznej oraz wskazaniu źródeł odbioru nośnika elektronicznego. Autorka przedstawiła ponadto podstawowe zagadnienia techniczne związane z formatami e-książki, z uwzględnieniem szczegółowego zestawienia możliwości poszczególnych formatów. Rozmaitość typów książki elektronicznej (książka multimedialna, książka online, hiper-książka, książka interaktywna, książka wizualna) powoduje również ogromną różnorodność technologii elektronicznych, dzięki którym możemy w pełni wykorzystywać możliwości e-książek. Obecnie wśród najbardziej popularnych, ale zróżnicowanych ze względu na swoją funkcjonalność urządzeń można wyróżnić: komputery, czytniki e-booków, tablety. Prelegentka zaprezentowała także model dystrybucji książki elektronicznej na przykładzie systemów OverDrive, czy Onleihe. W Polsce działa system Bez Kartek, który od roku 2008 dostarcza rodzimym czytelnikom e-booki, audiobooki i e-czytniki. Powstaje pytanie: Czy warto i dlaczego zdecydować się na posiadanie w swoich zbiorach książki elektronicznej? Jej cechy takie jak interaktywność, multimedialność, wpływ na widok książki na ekranie, dołączone syntetyzatory mowy, dostęp w jednym czasie przez wiele osób, usługa druku na żądanie i wiele innych powodują, że atrakcyjność tego rodzaju zbiorów niewątpliwie stale rośnie.

Nowe sposoby udostępniania literatury w Internecie przedstawiła Kinga Kasperek (Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego UŚ) wskazując na dynamiczny wzrost udziału e-booków w rynku wydawniczym. Internet dał możliwość nowych form dystrybucji treści poprzez księgarnie internetowe, strony wydawnictw, strony autorskie. Prelegentka omówiła sposoby wypożyczania książek elektronicznych, w których można wyróżnić różne rodzaje dostępu: 1) płacimy za określony czas korzystania (np. Ibuk.pl), 2) wykorzystujemy abonament (opłata za ilość stron dostępnych w trakcie miesiąca, np. Legimi.com), 3) stosujemy sprzedaż na urządzenie (np. na czytnik Wydaje.pl, tablet lub smartfon). Korzystać możemy również z e-booków darmowych, które nie tylko promują wiedzę (np. portal Wolne Lektury), ale również twórczość autorów. Ciekawą formą upowszechniania literatury w Internecie jest sprzedaż książki w procesie tworzenia (np. serwis Leanpub) – umożliwia to zakup nieukończony książki. Jeśli pozycja zacieka czytelnika, kupuje jej ciąg dalszy, jeśli nie – porzeka na fragmencie. Portal Total Boox oferuje z kolei swoim czytelnikom sprzedaż na strony – co oznacza opłatę wyłącznie za przeczytane strony i cena nie wynosi nigdy więcej niż pełna cena książki. Taka fragmentacja książki

to według prelegentki zwrot w kierunku czytelnika, dający mu możliwość wyszukania tylko konkretnych treści, w sposób łatwy i szybki. Obecnie jednak dużą przeszkodą w upowszechnieniu korzystania z e-booków jest ich zbyt wysoka cena. Proponuje się aby cena tego typu wydawnictw nie przekraczała połowy ceny wydawnictwa drukowanego.

Własne doświadczenia w wydawaniu książek elektronicznych były podstawą referatu Katarzyny Krzan (Wydawnictwo e-bookowo) *E-book w sieci. Promocja i dystrybucja cyfrowych publikacji*. Autorka omówiła pracę wydawnictwa e-bookowo.pl z uwzględnieniem sposobów oferowanych przez wyszukiwarki internetowe. Współpraca autora wydającego e-booka z wydawnictwem przebiega pomyślnie jeśli autor posiada własną stronę internetową lub bloga oraz organizuje spotkania autorskie na Facebooku. Wydawnictwo prowadzi szeroką dystrybucję produktów, mając podpisane umowy z Amazonem i Google. Książka elektroniczna daje autorom pewność, że nakład nie wyczerpie się. Obserwując rynek e-booków w Polsce, autorka referatu zauważyła, że więcej wydaje się w sieci poradników, kryminałów, powieści dla kobiet niż innego typu literatury. Tymczasem za granicą dominują w publikacjach elektronicznych treści ambitniejsze, o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

Po krótkiej przerwie nastąpiła druga część konferencji, którą rozpoczęła Iwona Blicharska (CINiBA) wystąpieniem omawiającym politykę gromadzenia zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego. Gromadzenie, jako jedna z podstawowych funkcji biblioteki, jest na Uniwersytecie Śląskim prowadzone w oparciu o dary, wymianę i kupno publikacji, bez ograniczeń formy piśmienniczej. Celem nadrzędnym jest zaspokojenie potrzeb środowiska akademickiego. Automatyzacja działalności gromadzenia zbiorów poprzez zastosowanie systemu Prolib oraz coraz częstsze wykorzystanie Internetu i źródeł online zmieniły charakter polityki gromadzenia, która musi uwzględniać rozwijające się wciąż technologie informacyjne. Wraz z rozwojem technologii informatycznych zmienia się również sposób komunikacji z czytelnikami, którzy stają się współuczestnikami w pracach działu gromadzenia i mają wpływ na profil gromadzonych zbiorów.

Następnie głos zabrał Karol Makles (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej UŚ), który w referacie *Nowoczesne technologie edytorskie w kształceniu humanistów*, podjął temat podejścia interdyscyplinarnego w zakresie kształcenia uniwersyteckiego na kierunku edytorstwo. Przedstawił różne formy zdobywania wiedzy w zakresie edytorstwa na wydziałach humanistycznych: edytorstwo jako samodzielny kierunek, specjalizacje w ramach innego kierunku, studia podyplomowe. Szerzej prelegent omówił treści programowe edytorstwa jako dwóch specjalizacji – kultura i edytorstwo książki oraz zarządzanie informacją na kierunku Informacja Naukowa i Bibliotekoznawstwo UŚ oraz specjalizacji – edytorstwo i redakcja tekstu na kierunku Filologia Polska UŚ. W roku akademickim 2014/2015 przygo-

towano również w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ nowy kierunek studiów licencjackich – Informacja w instytucjach e-społeczeństwa. Makles zapoznał także słuchaczy z tematem i głównymi тезami referatu nieobecnej Jolanty Gwioździk (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ) dotyczących sztuki książki współczesnej.

Po przerwie zaproszono zebranych gości na drugą część konferencji, zorganizowaną w formie praktycznych warsztatów, które dotyczyły publikowania czasopism elektronicznych, samodzielnego wydawania autorskich publikacji czy digitalizacji i sposobów tworzenia bibliotek cyfrowych. Dla nauczycieli bibliotekarzy przygotowano warsztaty zatytułowane *Wykorzystanie usługi blendspace w pracy nauczyciela bibliotekarza*. Możliwość poznania tych zagadnień od strony praktycznej będzie z pewnością wykorzystana w codziennej pracy bibliotekarskiej, a zdobyte wiadomości i umiejętności praktycznie wykorzystane.

Po zakończeniu spotkań w grupach warsztatowych zaproszono wszystkich zainteresowanych do zwiedzania budynku Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej. Konferencja *Nowoczesne technologie w edytorstwie* pokazała m.in. kierunki zmian w wydawaniu książek w formie elektronicznej.